

Universitätsbibliothek Paderborn

Venerabilis Patris Thomæ à Jesu ... Opera Omnia

Homini Religioso Et Apostolico Tam Qvo Ad Vitæ Activæ, Qvam
Contemplativæ functiones utilissima, Duobus Tomis Comprehensa. In
Qvibvs Singvlari Pietate, Varia Ervditione Clariori Et Breviori Stylo
Continentvr Et Explicantvr ...

Tomás <de Jesus>

Coloniæ Agrippinæ, 1684

Capvt IX. Secundus gradus Contemplationis primæ hierarchiæ, sub
Scripturæ sacræ velamine profundos ac mysticos sensus speculatur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38621

116 DE CONTEMPLATIONE DIVINA
PRIMÆ HIERARCHIÆ
GRADVS SECUNDVS.

CAPUT IX.

*Secundus gradus Contemplationis prima hie-
rarchie, sub Scriptura sacra velamine pro-
fundos ac mysticos sensus speculatur.*

SOLET præterea Spiritus sanctus medio intel-
lectus dono contemplationem membribus leis in-
nuare, & locis locis radios iam copiosè illis infon-
dere, ut sub Scriptura sacra velamine veritates ab-
scindas penetrare, & sub littera corrice subli-
mes cœlestes, q̄ theories soleant percepere; q̄q̄
enim animi & puræ Scripturarum contemplationem
incumbentes, tot ac tam multiplices profundolq̄s
sensus venantur, quoi sunt ferè verba in novo &
vetere Testamento, omnesque illos ad divinitatis
fomentum referunt.

Fertur, Rector Rogerium, Ordinis sancti Francisci,
de templo divisi: *Scio hominem, qui centes in
Matutinis horis, & sorte in quolibet Versu, ad altissi-
mam divinorum secretorum intelligentiam sursum suis
tractus, quanvis ipso tractu illi totis viribus resisteret.
Mens igit contemplans, dum ruminat Scripturas,
veluti per quemdam radium aero ambiens, &
Creatoris multipliciter & mirabiliter eruditur.
Vnde pulcherr. Dionysius l. de div. n. Indivisibilis
autem est silentio venerabilis ad illuc nos in factu
eloquiti spirituores exercemur, & ab ipsis illuminamur.*

Scriptura sacra quasi Epistola dei, at
S. Gregorii docet ibid. 4. Epistola 4. ad homines
misericordia, in qua de se credendâ & cœplanda scribit,
facienda ad suum cultum & ad felicitatem aeternam
homines asequendam demonstrat. Est veluti magnum spe-
culum, in quo ipse cum suis operibus intuenda &
comtemplanda interioribus animæ oculis obser-
vatur. Fons est in medio Paradisi Scriptura, quatuor
que illa flumina afflentia, quatuor sunt sensus, qui
totam animam regionem veluti ex eum Paradisum
sponsa: irrigant ac fuscundant. Curius est Elianus; quoniam
sapientia nostra est in contemplatione divino a-
more flagrans q̄ sit in caro igneo ad ecclasticum in
celum rapitur. Vinum est sponsus, quod bibit cum
lacte suo, adeo ut in contemplatione sacerdotum, &
Manna; reddatur, non sine lacte iucundus. Manna par-
& quare? ter est Scriptura sacra, quod descendens de celo,
omne delectamentum & omnis sapientia suavitatis
conducit: nam in sensu Scripturæ contemplatione
mens fructus spirituales ac sapidos percipit.

Plurima. Ac demum saluberrimæ Scripturarum contem-
plationes animam vegetant, mentem exhilarant,
communum intellectum illustrant, memoriam cœlestibus co-
da, ejus gratianibus secundant, fidem nuruiunt, spem e-
contemnunt, Charitatem accendent, ac omnes virtutes
platio a-
nimæ in animam introducent. Sed quia multa sacramenta
Scripturarum Expositores de utilitate, jucundi-
tate, de quæ eos auctore, fine & materia tradide-
runt, prætermis iis, de Scripturis sacris id tam unum
quod ad materiam contemplationis attinet potest,
ad breviter petram habimus. Illud tamen in primis
adverte, quod ad indagandas Scripturarum con-
templationes multum profundit humilitas, patien-
tia, abstinenzia, iuvenilis diligens mortificatio, &
continua ad DEUM oratio, ac præcipue cor pu-
rum & mundum possidere. Sicut enim vasa, quib⁹ vinum
infunditur, mundanda sunt, ne fordes illæ vinum in-
ficiant, ejusq; suavitatem imminuant & perturbent;

ita mundandum est in primis incor, ita ut in illo neq; odor, neq; sapor, neque color peccati superfit, ut
præclarè Ambrosius dixit i. 4. Hexaem. c. 1. *Qui*

vindemiam colligit, rasa prius quibus vina in fundi-
tur mundare consuevit, ne fordes aliquæ vini gravatum
decoloreret: quid enim prodest ponere vitem ordine, fe-
dere quot annis, aut aratus sulcos duocere, putare, sub-
rigere, subiungere ulna, & quadam connubio capulare,
si tanto labore vina que sit in vase coaceferant? sic
An brosus.

Nec mundare tantum opotest cordis vasa, sed
& fervore desiderii dilatare, teste Chrysostomo in
Genesim Hom. 3. Merito thesauro cuiuspiam conseruit
divinarum Scripturarum letitio: nam sicut ex aliis quis
qui vel parvum fructum capere valeret, multas subtra-
rat divitias, & a & in sacra Scriptura, etiam in brevi
dictione variarum sententiarum vim, & indicibiles di-
vitias invenire licet. Et non solum thesauro similia
sunt Divina eloquia, sed soni quoque largi percuti-
bus, scaturientes fluentiæ, id quod recipi beri omni
dicimus: nam ut Proemii liber Genesim in episcope
explano hoc dictum, In principio fecit DEUS ca-
lum & terram, totam horam insumpsimus, & neq; si
totum comprehendere valimus. Magna enim efflu-
jus thesauri abundantia, & larga soni longioris
realis ubertas.

Nec minoris, dilecte si nobis hoc accidat: etiamq; ante nos fuere, pro viribus suis aqua inde baferant,
& similiter qui post nos futuri sunt, aeminate, abutant,
neque sic totum evacuare poterunt, sed magis intermix-
augescunt flumina & increbant: hec etiam scripturam
fluminum natura est, ut hoc magis scaturiant, &
accrescat spirituolis gratia, quod quia magis inde barre
studeret. Propter hoc Christus dicit Joan. 7. Si quis la-
tit, veniat ad me & bibat. Quis credit in me, facit
dixit Scriptura, flumina de ventre eis fluunt, & per-
venti. Quibus horum fluminum dasperat, & la-
git atque nobis indicat. Quoniam igitur spiritualia na-
tura natura talis est, age, affer, 199 omnes multitudi-
nem nostram vasam, ut impliet illi domum redamus. Nā
quando vider gratia spiritus servens desiderium, &
vigilem mementum, tunc & gratiam suam optulerint
liberalius largitur. Hancenius Chrysostomus.

De puritate candore, quo mens Scripturas lat-
cas adire vel contemplari debet, præclarus alius
exposuit D. Basilius in Hexaem. Hom. 1. Quis
apparatus adornat, etiam convenient eßanimam, ut ar-
verum auscultatione occursum am. Nempe libermann,
& per purgationem ab impura omni carnis affectione, mi-
nime caligantem temporaria istius vita curia, sed pro-
ptam & alacrem ad tolerantiam laborum singulis dis-
quirendis attentam, quia undeque circumficiat,
contempletur curia & exploret, sic ande neto quæ
conceptione nihil Deo indigna assidueget menti. Hac
Basilius, quasi dicat, Si DEO dignas contemplationes
parere cupis, studeas à carnis affectionibus
expurgari, vita curis non officari; sed ponis
promptius & alacris ex omni patre expiatorum efficiaris.
Vitium enim hoc loco D. Basilius non incongrue vitius Metaphora; nam mens ea contem-
plando efficit, quæ oculis in perspiciendo. Quem
admodum enim oculus recipit, ut videat, species
visibilis (ut Philosophi docent) ita mens species
intelligibiles. Quare sicut oculis duo solent posse. Lega-
simus nō nocere, primum organi prava dispositio, nō in-
cūm inquinam alio quam naturali humor affectum, tenui
deinde de nebula seu pulveris interjector, menie pa-
riter in Scriptura DEUM contemplantem dico Dei, nō
impedit, intus carnis affectus, ille celebratumque loquac-
studium, extra vero vitæ curia, & sollicitudines infi-
xianæ: illa enim impuram, & caligantem animam pro-
faciunt. Expurganda igitur ante contemplationem, ita illæ
est mens à carnis oblectamentis, ac à vita curia, regia &
dissolvenda; quibus expurgata ac denudata, quib⁹ fons
aquila quæ acutissimo visu pollet, profundissima libet
qz.

queque & alissima prospiciet, atque divina & intellige-
celestia contemplabitur. Quare Cassianus lib. 5.
Infr. c. 4. recte monuit, Monachos ad Scriptu-
rum notitiam pertinere cupientes non tam de-
bet labores suos, & ad Commentariorum libri os,
vius com-
mentar. quam omnem mentis industriam & cordis inten-
tionem erga purgationem carnalium vitiorum
impendere; quibus, inquit, expulis, confessum
cordis oculi, sublato passionum velamine, sacra-
diss. 1. 2. menit Scripturarum incipient contemplati.
O 3. noit. Sed neque hoc præterendum erit, quomodo
Francisci Scriptura divina contemplacioni deserviant:
a Jela-
Mania. quod sanè sit, dum aliquando humana infirmita-
ti condescendunt. Res enim invisibilis per rerum
visibilium formas describunt, & eorum memoriam
per quarundam concupiscibilium rerum speciem
& pulchritudinem mentibus nostis imprimit. Nunc enim terram lacte & melle manantem pro-
mittunt; nunc flores, nunc odores nominant;
nunc per canus hominum, aut per concentus a-
vium celestium gaudiorum harmoniam desig-
nant. In Apocal. si præterea invenies celesti le-
rulealem ornatum per aurum, & argentum, aliaf.
quæ preciosas gemmas descriptum.

Scriptu-
ra sacra puma velamine profunda Dei didicit intueri, co-
fluvius
piam fane materiam, & silvam non modicam,
est, de se-
quuntur. Hoc enim puma
quam brevissime ac eruditissime S. Bonaventura
de Dei in principio primi Tomi opus. explicans illum lo-
proce-
dens. cum Apoc. 2. Ostendit mihi Dominus fluvium aque
vive, splendidum tanguam crystallum, procedentem
de sede DEI & Aget, &c. comp. ether. dicit, dum ita
scribit: Verisimile ergo fluvius sacra Scriptura dicitur
procedere de sede DEI. Vnde Rabanus sup. lib. Num. 18.
Hoc, inquit, sola est que vocatur lex DEI. Que enim
sumptuosa illam opera sunt humanae adiumenta-
num. Sic ergo describitur origo Scriptura sub Meta-
phorarum eminentissimarum, propter altitudinem
dignitatis, cuius est in atriibutis altitudo; propter au-
toritatem inviolabilem, ex qua modo commen-
datur efficiens. Secundum transformatum Scriptura sacra
materia sub Metaphora rerum afflentissimarum,
propter pumam, utinam bonitatem; & enim ejus inexhausti-
bilis plenitudo propter profunditatem imperforata-
bility, unde & fluvius aquæ viva dicitur. Ostendit
mihi Dominus. H. u. 7. &c. Licit autem abyssalis
profunditas Scripturarum nobis inserviat, ut in eis quot-
die proficerem, si eas solas ab incunte etate vel pueri-
tate, usque ad decrepitam senectutem, maximo otio,
meliori ingenio conarer addiscere; non quid ad ea que
necessaria sunt, tanta in eis pervenientur difficultate;
sed cum quisque Fide tenetur, sine qua pie redere, non
vivitur; et multa, tam multiplicibus mysteriis
umbraulis opacata, intelligenda proficiuntibus re-
stant, tantum, in eis lucet altitudo scientia, ut anno-
fissimus, acutissimus, fragrantissimus cupiditate discen-
di hoc congruat, quod eisdem Scriptura loco habetur,
(Eccl. 18.) Cum consummaverit homo, tunc
incipiet.

Iste autem ille fluvius voluptuosissimus, propter flo-
res suavissimam delectationem; luminosissimus
propter odores limpidissimarum speculationum; igni-
tissimus, propter fervores ardenterissimarum inflammatio-
nem; impetuosisimus, propter vigores sublimissi-
marum elevationum. Et hinc est quod in Scriptura dic-
tur fluvius voluptrius, fluvius certitatis, fluvius char-
itatis seu ignis, & fluvius rapidus. Et contra fluvius
mnndana scientia est fluvius torridus, exsicans flumi-
nagriarum; fluvius turbidus, obscurans splendores
intellectuum; fluvius rapidus, temefaciens amores effe-
ctuum; fluvius turgidus, temefaciens expressiones af-
ficium.

Quam mulcibes & quam dulces suavitates
hic fluvios efficiat, docet Cassiodorus lib. de sacra
Script. inflit. sic inquiens: Intuimini, sodales ege-
gi, quam mirabilis sit, quam dulcis sapor divinarum
Scripturarum, desiderium ad celestia semper erigens,
satias sine fine, esurias gloriosa bonorum. Quid
enim in illa litteris suavitatis partier, & utilitatis non
inveniunt, si intendunt in eas purissimo lumine veri-
tatis? Modo siquidem claritatem DEI & proximi-

monet, modò ut facili peritura contemnas insinuat,
modò ut illam patriam recorderis, in qua es perpetuo
mansur insundit, patientiam predicit, spem tribuit,
humilitatem proficiam laudat, superbiam empertria-
nos accusat; modò elemosynas creberimē fieri
persuadet. Quot sunt ibi verba, tot premia. Hæc Cal-
siodorus.

Hic est ille fluvius, qui (Genes. 2.) egredieba-
Dividi-
tur de loco voluntatis ad irrigandum Paradisum, hic
& fidelis anima, & militans Ecclesia. Qui in fluvius in
dedividitur in quatuor capita, rivos historiatus, 4. capia,
anagogiarum, allegoriarum & tropologiarum. & quæna
Rivi historiatus retrahunt animam à terrestri-
bus: rivo anagogiarum refovent animam in cæ-
stibus; rivo allegoriarum dirigunt animam in cre-
dendis seu credibiliibus: rivo tropologiarum or-
dinant animam in agendis seu agilibus, ita ut ve-
rissime dictum sit per Ecclesiasticum cap. 39. Be-
nedictio illius, scilicet sacra Scriptura, qui flui-
vius inundans. Hæc est mensa æternarum epulas
rum. Vbi si queras, quis cibus? Panis habens in
se omne delectamentum, & omnis sapientia suavi-
tatem: Sap. 16. Si queras quis potus? Inebria-
buntur ab ubertate domus tuæ, & torrente volu-
ptatis tuæ potabis eos: Psalmo 39. Hic est hor-
tus plantationis divinae. Rigabo hortum planta-
tionum meum, & inebriabo prati mei fructum:
Eccl. 24. Propter quod Dionysius scribens ad Ti-
tum dicit: Scriptura sacra alimentum perfidium est
eorum, qui aluntur, indigentiam adimplens, infirmum
curans, restoscere faciens & renovans bonum, as-
secutum donans, a tristitia liberans, & letitiam largiens.

Est etiam fluvius sanctarum Scripturarum tam lu-
minosus & fulgidus, ut contentivus sit clarissimorum
speculationum. Quod admirans Augustinus De civi-
tati lib. 22. Quam certa, dicit ipse, & quam specio-
sa omnium rerum scientia, ubi DEI sapientia de ipso
suo fonte portatur. In Scriptura enim vir sapiens
(Job. 28) profunda fluviorum perscrutatur, & ab-
scindit productum propter profunditatem imperforata-
bility, unde & fluvius aquæ viva dicitur. Ostendit
mihi Dominus. H. u. 7. &c. Licit autem abyssalis
profunditas Scripturarum nobis inserviat, ut in eis quot-
die proficerem, si eas solas ab incunte etate vel pueri-
tate, usque ad decrepitam senectutem, maximo otio,
meliori ingenio conarer addiscere; non quid ad ea que
necessaria sunt, tanta in eis pervenientur difficultate;
sed cum quisque Fide tenetur, sine qua pie redere, non
vivitur; et multa, tam multiplicibus mysteriis
umbraulis opacata, intelligenda proficiuntibus re-
stant, tantum, in eis lucet altitudo scientia, ut anno-
fissimus, acutissimus, fragrantissimus cupiditate discen-
di hoc congruat, quod eisdem Scriptura loco habetur,
(Eccl. 18.) Cum consummaverit homo, tunc
incipiet.

Iste enim fons parius, qui crevit in fluvium, &
in lucem solemq. conversus est, & in aquas plurimas
redundavit: Esther 10. Vnde Gregorius super Eze-
chielem ait: Sacra eloqua visione maris simillima
narrantur, qui in eis sunt magna volumina senten-
tiarum, & cumuli sensuum: Nisi enim eam similem
mari Prophet a cerneret, non diceret, Repleta est terra
scientia Domini, sicut aquæ mari operientes. &
Augustinus lib. 3. De doctrina Christi. cap. 4. Quanto
minor est auri argenti copia, quam de Aegypto popu-
lus ille abstulit, comparatione divitiarum, quas posse a
in Ierusalem consecutus est, que maximè in Rego Sal-
omon (3. Reg. 10.) ostenduntur; tanta sit
cuncta scientia collecta de libris Gentilium, si divi-
narum Scripturarum scientie compararetur.

Est etiam fluvius sacrarum Scripturarum igniti-
fissimus fluvius, propter fervores ardenterissimarum in-
flam-

flammationum. Unde & dicitur fluvius charitatis. Hunc fluvium rident Daniel cap. 7. egredi a facie Domini, cum dicebat: Fluvius igneus, rapidus, & egreditur a facie ejus. id est, antiqui dierum. Huius fluvii fons est amor divinus; quia finis precepti est charitas, dicit Apostolus: 1. Timoth. 1. unde Augustinus lib. de doctrina Christiana cap. 4. Non praecepisti, inquit, Scriptura, nisi charitatem, non culpam, nisi cupiditatem. Ad istum charitatis paradisum nos excitat Damascenus lib. 4. sic inquit: Pulsamus in paradiſo Scripturarum, qui odoriferus est, dulcissimus & speciosissimus; qui intellectuum volucrum canticibus amoenissimus circumsonat aures nostras; qui tangit cor nostrum, & contristatum consolatur, sicut columba deargentata (Pl. 67.) cuius posterior a pallore aurum.

Est etiam fluvius impetuofissimus, propter vigores sublimissimarum elevationum. De quo fluvio dicit Job. 22. Euvios laberunt fundamenta imperiorum. & Psal. 45. Fluminis impetus, &c. & Cant. 4. Fons horrorum, puerus aquatum viventium, quæ fluant impetu de Libano. Hucusque D. Bonaventura.

PRIMÆ HIERARCHIÆ GRADVS TERTIVS.

C A P V T X.

Tertius gradus prima hierarchia versatur
circa Contemplationem Sapientia in-
carnata.

Sac. scri-
pturæ fi-
nis Chri-
stus.

CUM Christus Dominus sit totus Scripturæ finis, postquam diximus de ascensione mentis in DEUM per contemplationem Scripturarum, recto ordine sequitur, ut qualiter sub velamine Veritatis in carnata ad altissimas Divinitatis theorias debeamus descendere, explicemus. Velamina autem Veritatis in carnata sunt omnes infirmitates & effectus, quos pro nobis Verbum in natura humana assumit, ut passibilitas, fames, siti, &c. quæ omnia intellectus donum facit penetrare usque ad investigationem nudæ & purissimæ veritatis. Doceat hoc ipsum veritas carnata, dum inquit Ioh. 16. Cum venerit ille Spiritus veritati, docebit vos omnem veritatem. quia docebit nos Christum, in quo sunt omnes thesauri sapientiae & scientiae DEI absconditi.

Via secu-
ra & bre-
vissima
ad tubili-
mem di-
vinitatis
contem-
placionē
per veni-
endi qua-
si?

Hec est via plana, lecura, & brevissima pervenienti ad altissimam Divinitatis contemplationem, de qua rectè scribit Richardus lib. 1. de preparatione animæ à cap. 76. ubi ad montem contemplationis, ac ad subiimes theorias non ascendit nisi per Christum, docet h's verbis Mira, inquit, iucunditas in hoc monte sine labore morari posse, Per te atque ante, quia tanta & tam insolita suavitate aliquid excludat: Bonum est nos hic esse. O felicem, qui potut in hunc montem ascendere! o quam magnum! o quam rarum! Domine quis habitat in tabernaculo tuo, aut quis regnabit in monte sancto tuo? Psalm. 14.

Et infra addu: Emittite lucem tuam, & veritatem tuam, ipsa me deduxerunt, & adduxerunt in montem sanctum tuum, & in tabernacula tua. Vidēsne quod non nisi veritas in hunc montem deducit, & adducit? Sed quid est veritas? Quid tu dicis Doctor bone, Doctor Christe? Quid est veritas? Ego tū, inquit, via, veritas, & vita. Sequatur ergo veritatem, qui vult ascendere in montem. Sequere Christum, qui-

cumz, cupis ascendere in montem ipsum. Docente erga gelista didicimus, quia assumptus IESUS discipulos suos, Petrum videlicet, Iacobum, & Ioannem, & auxilium ei in montem excelsum seorsum. Ducunt ergo discipuli IESU sursum & seorsum, ut possint apprehendere montem ipsum excelsum. Via ardua, via secreta & multa incognita, quæ ducit ad montem ipsum sagittaria. Illi soli, ut arbitror, sine errore currunt, illi soli sine impedimento perveniunt, qui Christum sequuntur, qui à veritate ducuntur. Quisquis ad alia properat, certus est si fit percedit Veritas; nam sine ipsa frustra laboras. Hac illa. Vnde brevissime Leo Papa Ser. 1. de natali Domini: In Assumptione, inquit, natura nostra nobis factus est gradus, quo ad ipsum possumus ascendere.

Hos autem gradus ascendentis per humanitatem Christi ad eum Divinitatem, praeclare exponit S. Bonaventura in Prologo Itinerarii mentis in Deum, ubi tractans de Seraphim alacra molar Cruci, qui in monte Alverne apparuit B. Francisco, ita scripsit: Per senas alat illas rete in eligi possum sec illuminationum suspensores, quibus anima quasi quibusdam gradibus & itineribus disponitur ut transcat ad pacem, per ecclasticos excessus sapientie Christiane. Via autem non est nisi per ardenterissimum amorem Crucifixi, qui adest Paulum ad terrum celorum rapit & transformavit in Christum, ut diceret, Gal. 2. Christo confixus sum cruci; vivo ego, iam non ego, vivi am in me Christus. Quicquid adeo mente in Franciscum ab Petru sorbit, quid mens in carne patitur, dum factus sum laicus Passionis signata in corpore suo ante mortem per hunc deportavit. Effigies igitur sex alarum Seraphim illuminarum insinuat sex illuminationes scilicet que aerationis incipiunt, & perducunt usq; ad Deum, ad quæ nemo genere intrat recte, nisi per Crucifixum. Nā qui non interdilectus per ostium in ovile, sed acedit aliunde, ille fit est tu. & latro. Si quis vero per ostium introierit, ingredietur & egredietur, & pacua inveniet. Propterea quod dicit Iohannes in Apoc. 4. 22. Beati qui lavant vestimenta sua in Sanguine Agni, ut si poetae teorū in ligno vita, & per portas ingrediantur civitatem, quasi diceret, quod per contemplationem ingredi non potest Jerusalēm supernam, nisi per Sanguinem Agni intret tamquam per portam. Non enim dispositus a liquido modo ad contemplationem divinas, que ad mentales ducunt excessus, nisi cum Daniele c. 9 sit vir desideriorum. Desideria autem in nobis inflammantia dupliciter, scilicet per clamorem orationis, que rugit facit a gemini cordis; & per fulgorem speculationis, quia mens ad radios lucis directissime & intensissime se convertit. Igitur ad geminum orationis per Christum crucifixum (per cuius Sanguinem purgantur a peccatis) virtutem primum quidem Lectorem invito, ne forte credat, quod sibi sufficiat lectio sine undione, speculatio sine devotione, investigatio sine admiratione, circumspetio sine exultatione, industria sine pietate, scientia sine charitate, intelligentia sine humilitate, pudicum absq; divina gratia. Speculatio absq; sapientia divinitus inspirata. Haec tenus Bonaventura.

In Christo igitur Salvatore nostro omnes Dei perfectiones mirè resplendent: in primis divine bonitatis altitudo, quia seipsum nobis liberalissime communica vit, ac tantia pro nostro amore mala perculit ac sustinuit. Resplendet etiam divina potentia, cum per Crucis infirmitatem de immensis victoriis reportavit, ac parvo ligno genus humanum, quasi alter Noë in arca, in exercitatis portum transveit. Præterea, quantum est ius iustitia refulget, ex eo conflat, quod ab hominibus, quos tam ardenter amat, plenam & rigorosam satisfactionem, effuso proprio Sanguine Unigeniti sui, Redemptoris nostri JESU